

Folkhälsomyndigheten

Uppdaterad plan för tillsynsvägledning enligt miljöbalken 2020–2021

Uppdatering av aktivitetskalender för 2020–2021 och uppföljning av
2019 års plan för tillsynsvägledning

Publicerad: 17 september 2019

Uppdaterad: -

Innehåll

Om publikationen	3
Prioriterad tillsynsvägledning 2020–2021	4
Samordning med andra myndigheter	6
Uppföljning av 2019 års plan för tillsynsvägledning	8

Observera att det är möjligt att ladda ner hela eller delar av en publikation. Denna pdf/utskrift behöver därför inte vara komplett. Hela publikationen och den senaste versionen hittar ni på www.folkhalsomyndigheten.se

Om publikationen

I miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) står att Folkhälsomyndigheten ska ha en treårig plan för sin tillsynsvägledning enligt miljöbalken. Planen ska ses över vid behov och minst en gång varje år.

År 2018 tog Folkhälsomyndigheten fram en ny plan för perioden 2019–2021. Syftet med denna uppdatering är dels att följa upp 2019 års plan för tillsynsvägledning men framförallt att tydliggöra för kommuner och länsstyrelser vilken tillsynsvägledning Folkhälsomyndigheten kommer att genomföra under 2020–2021.

Folkhälsomyndigheten ska enligt miljötillsynsförordningen ge tillsynsvägledning till operativa tillsynsmyndigheter i frågor om hälsoskydd. Det övergripande målet med tillsynsvägledningen är att skapa förutsättningar för en rättssäker, likvärdig och effektiv kommunal hälsoskyddstillsyn som bidrar till att uppfylla miljöbalkens intentioner.

Det finns olika omvärldsfaktorer, till exempel ändrad lagstiftning, nya rön om hälsorisker eller uttalade prioriteringar från regeringen, som kan påverka vår prioritering när det gäller tillsynsvägledning och därmed även planen.

Projektledare på Folkhälsomyndigheten har varit utredare Lina Boström. I den slutliga handläggningen har enhetschefen Agneta Falk Filipsson och avdelningschefen Britta Björkholm medverkat.

Folkhälsomyndigheten

Johan Carlson Generaldirektör

Prioriterad tillsynsvägledning 2020–2021

I tabell 1 och texten nedanför återfinns de områden och insatser som Folkhälsomyndigheten prioriterar 2020–2021. Omvärldsfaktorer såsom ändrad lagstiftning, nya rön om hälsorisker och uttalade prioriteringar från regeringen har påverkat våra prioriteringar.

Tabell 1. Folkhälsomyndighetens prioriterade tillsynsvägledning 2020–2021

OMRÅDE	INSATSER	VERKSAMHETSÅR
Bassängbad	Revidering av allmänna råd och övrig vägledning Seminarieserie	2020 2021
Objektburen smitta	Revidering av vägledning om objektburen smitta	2020
Temperatur inomhus	Översyn av allmänna råd och övrig vägledning	2020–2021

Utöver detta kommer vi ge fortlöpande tillsynsvägledning genom att:

- besvara frågor om hälsoskydd enligt miljöbalken som inkommer till Folkhälsomyndigheten från miljö- och hälsoskyddsinspektörer
- fortlöpande se över och vid behov uppdatera Folkhälsomyndighetens webbsidor om hälsoskydd
- delta på cirka sex regionala hälsoskyddsträffar som länsstyrelserna och/eller den regionala miljösamverkan anordnar. 2020 kommer vi fortsätta erbjuda temat buller och insatsen genomförs tillsammans med Naturvårdsverket
- anordna en årlig hälsoskyddsträff för länsstyrelserna och den regionala miljösamverkan.

Beskrivning av tillsynsvägledande områden och insatser

Bassängbad

Folkhälsomyndighetens allmänna råd om bassängbad med tillhörande vägledning håller på att revideras och ny vägledning planeras att publiceras 2020. Handboken om bassängbad kommer att tas bort och ersättas med en e-publikation. Under 2021 planeras en nationell seminarieserie om tillsyn av bassängbad i Folkhälsomyndighetens regi.

Objektburen smitta

Handboken ”Hygien, smittskydd och miljöbalken – objektburen smitta” kommer att tas bort och ersättas med en ny vägledning under 2020.

Temperatur inomhus

Folkhälsomyndighetens allmänna råd om temperatur inomhus med tillhörande vägledning kommer ses över under 2020–2021, och sedan eventuellt revideras. Nya kunskapsunderlag om inomhustemperatur kommer att tas fram från 2019 och framåt.

Övriga tillsynsvägledande insatser 2020–2021

Dessutom ger Folkhälsomyndigheten fortlöpande tillsynsvägledning till kommunernas miljö- och hälsoskydds nämnder. I detta ingår bland annat att svara på frågor som inkommer till vår Hälsoskydds brevlåda, delta på cirka sex regionala hälsoskyddsträffar som länsstyrelserna och/eller den regionala miljösamverkan anordnar och anordna en hälsoskyddsträff för länsstyrelserna och den regionala miljösamverkan. Sedan ett par år har vi årliga teman för de regionala hälsoskyddsträffarna. Temat för 2019 är buller och insatsen genomförs tillsammans med Naturvårdsverket. Med anledning av stor efterfrågan kommer vi fortsätta erbjuda buller som tema även 2020 för de län som inte fick möjlighet 2019.

Samordning med andra myndigheter

Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning.

Tillsyns- och föreskriftsrådet (ToFR) är ett samverkans- och samrådsorgan för myndigheter som arbetar med föreskrifter, tillsynsvägledning och operativ tillsyn enligt miljöbalken. Myndigheterna under ToFR har gemensamt beskrivit vilka fem egenskaper som karaktäriserar god tillsynsvägledning:

- **Planerad:** Tillsynsvägledningen bedrivs regelbundet och systematiskt med utgångspunkt från vad som är prioriterat på nationell och regional nivå.
- **Koordinerad:** Tillsynsvägledningen anpassas tidsmässigt mellan olika sakområden eftersom målgruppen kan vara densamma.
- **Tydlig:** Den tillsynsvägledande myndigheten visar tydligt hur den prioriterar sin tillsynsvägledning och varför.
- **Kommunikativ:** Tillsynsvägledningen förmedlas på det sätt som bäst bidrar till att utveckla den operativa tillsynen.
- **Tillgänglig:** Både skriftlig och muntlig tillsynsvägledning går lätt för mottagaren att få tag på och förstå.

Enligt miljötillsynsförordningen ska Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Statens jordbruksverk och Folkhälsomyndigheten ha planer för tillsynsvägledning. Inom ToFR har därför en gemensam, övergripande process utvecklats för hur myndigheterna ska samverka när de tar fram planerna.

Syftet med samordningen

Syftet med samordningen är att myndigheternas planer för tillsynsvägledning ska tas fram genom liknande arbetsformer, vilket bland annat ger möjlighet till samverkan kring tillsynsvägledande aktiviteter. Ytterligare ett syfte är att samordna kommunikationsinsatser till gemensamma målgrupper och att tidsmässigt anpassa myndigheternas tillsynsvägledning mellan olika sakområden.

En gemensam planeringsprocess

Den gemensamma processen innebär att de centrala myndigheterna följer en överenskommen metod i uppdateringen av sina respektive planer för tillsynsvägledning och att avstämningar görs. För årliga uppdateringar finns följande metod beskriven:

1. Intern behovskartläggning
2. Samordning av planerade aktiviteter
3. Beslut om årlig uppdatering

Planerade nationella tillsynsprojekt och -kampanjer

Den gemensamma processen underlättar för de centrala myndigheterna att hitta tillsynsprojekt och -kampanjer att samverka i. Den ger också förutsättningar för att anpassa resurskrävande tillsynsprojekt och -kampanjer tidsmässigt, eftersom målgruppen kan vara densamma.

Folkhälsomyndigheten planerar under perioden att göra en nationell informationsinsats i form av en seminarieriserie om tillsyn av bassängbad.

Övrig planerad samverkan

Folkhälsomyndigheten medverkar i ToFR och dess arbetsgrupper. Under 2019 har vi bland annat deltagit i en arbetsgrupp som genomfört en förstudie om en strategi för miljöbalkstillsynen.

Vi deltar även i den nationella bullersamordningen där vi samverkar med Naturvårdsverket, Boverket, Trafikverket, Transportstyrelsen och länsstyrelserna i frågor om omgivningsbuller och verkar för goda ljudmiljöer. Dessutom medverkar vi, tillsammans med andra berörda myndigheter och aktörer, i flera nationella nätverk som t.ex. rör bostäder och inomhusmiljöer, objektsburen smitta, bassängbad, radon och elektromagnetiska fält (EMF).

Uppföljning av 2019 års plan för tillsynsvägledning

Uppföljning av prioriterade insatser

Folkhälsomyndigheten har följt upp de prioriterade insatser som stod i planen 2019. De sammanfattas här:

- I maj 2019 ersatte vi handboken Buller – höga ljudnivåer och buller inomhus, som gavs ut av Socialstyrelsen 2008, med tre nya publikationer:
 - [Vägledning om buller inomhus och höga ljudnivåer](#) kompletterar och förtydligar hur Folkhälsomyndighetens allmänna råd om buller inomhus och Folkhälsomyndighetens allmänna råd om höga ljudnivåer kan tillämpas vid tillsyn enligt miljöbalken.
 - [Om ljud och buller](#) kan användas som kunskapsstöd för de som vill veta mer om ljud och buller, och olika metoder för att mäta och beräkna buller och höga ljudnivåer.
 - [Hälsoeffekter av buller och höga ljudnivåer](#) är en genomgång av de vanligaste hälsoeffekterna vid exponering för olika ljud och buller.
- Under 2019 deltar vi i regionala hälsoskyddsträffar tillsammans med Naturvårdsverket och ger tillsynsvägledning om buller. Totalt räknar vi med att delta i åtta träffar under året. Mot slutet av 2019 kommer filmer och presentationer från temat om buller att läggas ut på vår webbplats. Vi kommer även fortsätta att erbjuda buller som tema under 2020.
- Vi har också ersatt rapporten Ansvarsfördelning för tillsyn av vårdlokaler, som gavs ut av Socialstyrelsen 2013, med en ny vägledning. Publikationen [Ansvar för tillsyn av lokaler för vård och omsorg](#) beskriver de kommunala miljö- och hälsoskyddsnämndernas ansvar för hälsoskyddstillsyn i lokaler för vård och omsorg.
- Under året har vi fortsatt med att revidera de allmänna råden och den kompletterande vägledningen om bassängbad. Avsikten är att publicera nya allmänna råd och ny kompletterande vägledning under 2020.
- Arbetet med att ta fram en vägledning om smittspårning av objektburen smitta, enligt 9 kap. 14-15 §§ pågår. En ny vägledning beräknas till slutet av 2019.
- Vi har inlett arbetet med att se över de allmänna råden om temperatur inomhus och tillhörande vägledningsmaterial. Arbetet kommer att fortgå 2020–2021.
- Arbetet med att upphäva de allmänna råden om radon inomhus pågår och beräknas vara slutfört till slutet av 2019. Från och med den 1 juni 2018 ger Strålsäkerhetsmyndigheten tillsynsvägledning om radon. Du hittar mer information om detta på [våra webbsidor om radon](#).

Uppföljning av ytterligare insatser

Utöver det som stod som prioriterade insatser i planen för 2019 har följande genomförts:

- Handboken Hälsoskydd vid tillfälligt boenden – Hotell, vandrarhem, campingplatser m.m., som gavs ut av Socialstyrelsen 2004, har ersatts med en ny vägledning [Tillsynsvägledning för hälsoskydd i tillfälliga boenden](#).
- Vi har också publicerat nya webbsidor om [tillsynsvägledning för skolor](#). Webbsidorna är en

sammanställning av den vägledning som togs fram inom ramen för det nationella tillsynsprojektet Inomhusmiljö i skola 2014–2015.

- Inom den nationella uppföljningen av miljöbalkstillsynen genomfördes 2018 en fördjupad del av tillsyn inom hälsoskydd. Under 2018–2019 har vi tillsammans med Socialstyrelsen analyserat resultatet och detta redovisas i rapporten [Uppföljning hälsoskyddstillsyn](#) som är publicerad på Naturvårdsverkets webbsidor om [uppföljning av miljöbalkstillsynen](#).
- Vi besvarar löpande frågor om hälsoskydd enligt miljöbalken från tillsynsmyndigheter.